

Forslag til innspill til gjeldsordningsloven

- Namsmannen bør kunne avslå gjeldsordning dersom evne eller vilje ikke er til stede. Statistikken viser at mange ikke klarer gjennomføre gjeldsordning eller opparbeider gjeld under og etter gjeldsordning. Vår erfaring på nav er at dette skyldes at skyldner på grunn av evne eller vilje ikke er forberedt på hva en gjeldsordning faktisk innebærer og vil si for deres hverdag. Vårt forslag er da at det må stilles krav til at visse forutsetninger må være på plass før søknad og at namsmannen må kunne avslå gjeldsordning dersom disse krav/vilkår ikke er til stede.

Vilkår/forutsetninger før søknad, må omfatte forberedelse og gjennomføring av en gjeldsordning.

Når det gjelder skyldners evne må det i forkant settes i gang en prosess der man kan se på mulighetene for å opprette frivillig økonomistyring eventuelt verge.

En skyldner som på grunn av evne i mange år ikke har klart å forholde seg til egen økonomi, betjening av faste utgifter og kredittforpliktelser, vil ikke fordi vedkommende har fått en gjeldsordning, plutselig forstå et budsjett og fordele sin inntekt slik en gjeldsordning har fastsatt. En gjeldsordning vil i et slikt tilfelle ikke kunne gjennomføres dersom ikke vedkommende har fått hjelp og bistand ved økonomistyring i forkant og underveis. Det vil da være et misbruk av tid og ressurser for å få igjennom en ordning som skal være en løsning på gjeldssituasjonen for skyldner, men som mest sannsynlig ikke fører til det. Nettopp fordi avgjørende forhold i forkant ikke er på plass.

Når det gjelder viljen hos en skyldner, må det settes som vilkår at vedkommende i forkant er villig til å jobbe med budsjett og da forholde seg til den livsoppholdssats som en eventuell gjeldsordning vil innebære. Dette må foregå over en viss tid og kunne dokumenteres før søknad sendes.

- Kreditorer bør være lovpålagt til å gi en saklig begrunnelse ved avslag på forslag om frivillig utenrettslig gjeldsordning. Dette vil gi større rom for videre forhandling. Et ubegrunnet nei, gir ikke rom for forhandling.
- Digitalisering
Vi ser et sterkt behov for at alle aktører i en gjeldsordning lettere kan ha oversikt og kommunikasjon.
Slik som man ved nedbetalinger av et banklån kan gå inn å se historikken, er det ønskelig at skyldner kan gjøre det samme. Dette for å få et eieforhold til sin egen gjeldsordning. I tillegg er det under en gjeldsordning store utfordringer når krav blir oppkjøpt av et nytt selskap og betalingsinformasjon blir endret. Dette kan enkelt bli formidlet ved et digitalt program.
- Dersom kreditorer med 80 % av totalgjelden har akseptert forslaget, må øvrige kreditorer bli med på avtalen. Dette for å hindre at enkeltkreditorer "stikker kjepper i hjulet" for en løsning. Dette vil også effektivisere en løsningsprosess. Dette gjelder både utenrettslig frivillig og rettslig frivillig.
- Slutten av en gjeldsordning. Kreditorer er pliktig til å sjekke ligningen hvert år og komme med innsigelser til gjeldsordningen. Dette som ett tillegg til skyldners plikt til å melde fra om endringer i sin økonomiske situasjon. Namsmannen sin rolle bør forsterkes under

gjennomføringen av en gjeldsordning, spesielt året etter at gjeldsordningen er avsluttet. Namsmannen bør sjekke at ordningen er oppfylt før brev sendes ut at gjeldsordningen er avsluttet.

For eksempel ordningen som var ferdig 31.12.18, kan kun innsigelser fremmes på bakgrunn av ligningen for 2018 som kommer senest høsten 2019. Innsigelser gjelder kun for ett år. Innsigelser som gjelder tidligere år, faller bort dersom de ikke blir meldt fra når ligning for aktuelle år foreligger.

Det må utarbeides ett regelverk for namsmannen der de vurderer om det er hensiktsmessig å beholde bolig under gjeldsordning, spesielt med tanke på boliger der det er stor del av krav sikret i friverdi som blir stående etter gjennomført gjeldsordning og må i etterkant betjenes med høye renter.

Innspill til endring i praksis ved utenrettslige forhandlinger:

- Det bør legges frem at statlige instanser (Statens innkrevingsentral, NAV Innkreving) bør gis hjemmel for å forhandle og godta utenrettslig frivillige betalingsavtaler. Dette bør gjelde også når en foreslår 100 % dekning for prioriterte krav.

Organisering av gjeldsrådgivningstjenesten:

Aust-Agder jobber desentralisert med tjenesten økonomisk råd og veiledning, dette fungerer svært godt hos oss – da vi får ett helhetlig bilde av bruker. Lokalkunnskap blir beholdt gjennom tjenesten, som gir en god tjeneste til brukerne våre. NAV Aust-Agder satser på kompetanseøkning hos de ulike gjeldsrådgiverne gjennom vårt Ressurssenter og myndiggjorte NAV kontor. Vi mener at vår organisering er ett godt alternativ til Trøndelagsmodellen. Dersom Trøndelagsmodellen skal bli realisert, må det innebære at hele tjenesten økonomisk råd og veiledning blir organisert i en tjeneste.

Hilsen Gjeldsrådgivere i Aust-Agder